

Lakiosasto

16.10.2002

Työeläkelaitoksille

JULKISTEN ALOJEN OSA-AIKAEELÄKETTÄ, YKSILÖLLISTÄ VARHAISELÄKETTÄ JA TYÖTTÖMYYSELÄKETTÄ KOSKEVAT MUUTOKSET

1 YLEISTÄ

Yksityisten alojen eläkejärjestelmässä vahvistettiin osa-aikaeläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä ja työttömyyseläkettä koskevat muutokset, jotka perustuvat työmarkkinoiden keskusjärjestöjen 12.11.2001 tekemään yksityisten alojen työeläkkeiden kehittämistä koskevaan periaatesopimukseen. Näistä muutoksista on kerrottu yleiskirjeissä A 13/2002, A 24/2002 ja A 25/2002.

Valtion eläkelakiin (VEL) ehdotetaan tehtäväksi muutoksia yksilöllisen varhaiseläkkeen, osa-aikaeläkkeen ja työttömyyseläkkeen osalta. Muutoksista on annettu hallituksen esitys (HE 176/2002), joka on eduskunnan käsiteltävänä.

Kuntien eläkevakuutuksen valtuuskunta on 19.6.2002 päättänyt eläkesäännön (KES) osa-aikaeläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä ja työttömyyseläkettä koskevista muutoksista.

2 VALTION ELÄKEJÄRJESTELMÄ

Hallituksen esityksen mukaan VEL:n muutokset vastaisivat pääpiirteisään niitä muutoksia, jotka tehtiin yksityisten alojen eläkejärjestelmään. Ehdotetut lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

2.1 Yksilöllinen varhaiseläke

VEL:a ehdotetaan muutettavaksi siten, että pääsääntöisesti vuonna 1944 tai sen jälkeen syntyneille henkilöille ei enää myönnettäisi yksilöllistä varhaiseläkettä. Vuonna 1943 tai sitä ennen syntyneet säilyttäisivät oikeutensa VEL:n mukaiseen yksilölliseen varhaiseläkkeeseen 58 vuotta täytettyään.

Lakiosasto

16.10.2002

Tietyt vuosina 1944-1947 syntyneet henkilöt kuitenkin säilyttäisivät oikeutensa yksilölliseen varhaiseläkkeeseen. Sellaiset vuosina 1944-1946 syntyneet henkilöt, joilla oli oikeus valita VEL:n mukainen vanha ns. erityinen eläkeikä, mutta jotka eivät valinneet erityistä eläkeikää, säilyttäisivät oikeuden yksilölliseen varhaiseläkkeeseen 58 vuotta täytettyään. Vuonna 1947 syntyneillä, jotka eivät ole käyttäneet valintaoikeutta, VEL:n mukaisen yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja olisi 59 vuotta. Edellytyksenä on myös, että VEL-palvelussuhde jatkuu eläketapahtumaan saakka.

Koska yksilöllinen varhaiseläke eläkemuotona poistuu myös valtion eläkejärjestelmästä, VEL:ssä ehdotetaan säädettäväksi 60 vuotta täyttäneen työkyvyttömyyseläkeoikeuden arvioinnista. Myös TEL:iin tehtiin yksilöllisen varhaiseläkkeen lakkaamisesta johtuva muutos yli 60-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkeoikeuden arviointiin.

2.2

Osa-aikaeläke

VEL:n mukaisen osa-aikaeläkkeen ikäraja ehdotetaan muutettavaksi 58 vuoteen. Vuonna 1946 ja sitä aikaisemmin syntyneet kuitenkin säilyttäisivät oikeutensa saada osa-aikaeläke täytettyään 56 vuotta.

Myös VEL:n mukaiseen osa-aikaeläkkeeseen ehdotetaan karttumien muutoksia vuonna 1947 tai sen jälkeen syntyneiden osalta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että osa-aikaeläkkeellä ollessa vanhuuseläkettä karttuisi ansion alenemasta 0,75 % vuodessa, kuten yksityiselläkin alalla.

Kuitenkin vuosina 1947-1951 syntyneiden osalta osa-aikaeläkkeellä olosta vanhuuseläkettä karttuisi ansion alenemasta 1% vuodessa, jos henkilö olisi saanut osa-aikaeläkettä ensimmäisen kerran 60 vuotta täytettyään. VEL-työskentelystä eläkettä karttuisi VEL:n mukaisten karttumaprosenttien mukaisesti.

2.3

Työttömyyseläke

VEL:n mukaisen työttömyyseläkkeen työssäoloehdon tarkasteluun ehdotetaan tehtäväksi samanlainen muutos kuin yksityisten alojen eläkejärjestelmässä. Työssäoloehdon tarkastelujaksoa pidennettäisiin 5/15 vuodesta 5/20 vuoteen sellaisten ennen vuotta 1945 syntyneiden henkilöiden osalta, jotka kuuluvat 1.1.2000 voimaantulleiden lainmuutosten voimaantulosäännöksen mukaan ennen vuotta 2000 voimassa olleiden

Lakiosasto

16.10.2002

työttömyyseläkesäännösten piiriin tai jotka työttömyyspäivärahan enimmäissuoritusajan jälkeen olivat siirtyneet työmarkkinatuen saajiksi ja saivat työmarkkinatukea 1.1.2000. Lisäksi edellytetään, kuten yksityisen alan eläkejärjestelmässäkin, että tällaisella henkilöllä on työhistoriaa kokonaisuudessaan vähintään 15 vuotta.

3

KUNNALLINEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ

Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesääntö löytyy esimerkiksi Kuntien eläkevakuutuksen kotisivuilta osoitteesta www.keva.fi Eläkesäännön muutokset päivitetään myös Eläketurvakeskuksen työeläkelakipalveluun www.tyoelakelait.etk.fi

3.1

Yksilöllinen varhaiseläke

Yksilöllinen varhaiseläke lakkaa kunnallisessa eläkejärjestelmässä vuonna 1944 tai sen jälkeen syntyneillä.

Kuitenkin sellaiset vuonna 1947 tai sitä ennen syntyneet, joilla oli oikeus valita ammatillinen eläkeikä, mutta jotka eivät tätä valintaa tehneet, säilyttävät oikeutensa yksilölliseen varhaiseläkkeeseen. Ennen vuotta 1947 syntyneillä yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja on näillä henkilöillä 58 vuotta ja 1947 syntyneillä 59 vuotta. Muutokset ovat siis samansisältöisiä kuin valtion eläkejärjestelmään ehdotetut muutokset.

Myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä tulee yksilöllisen varhaiseläkkeen lakkaamisen vuoksi muutoksia yli 60-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkeoikeuden arviointiin.

3.2

Osa-aikaeläke

Kunnallisessa eläkejärjestelmässä osa-aikaeläkeoikeus säilyy nykyisellään ennen vuotta 1947 syntyneiden osalta.

Vuonna 1947 ja sen jälkeen syntyneillä osa-aikaeläkkeen ikäraja nousee 58 vuoteen ja ansio alenemasta karttuu eläkettä 0,75% vuodessa. Myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä (kuten valtiolle ehdotetuissa muutoksissakin) ensimmäisen kerran osa-aikaeläkkeelle 60 vuotta täytettyään jäävällä vuosina 1947-1951 syntyneellä ansion alenemasta karttuu eläkettä 1% vuodessa.

Lakiosasto

16.10.2002

3.3

Työttömyyseläke

Työttömyyseläkkeen työssäoloehdon tarkasteluun on kunnallisessa eläkejärjestelmässä tehty vastaavat muutokset kuin yksityisellä alalla.

4

MUUTOSTEN SOVELTAMINEN

Yksilöllistä varhaiseläkettä koskevia muutoksia sovelletaan sekä yksityisellä että julkisella puolella 1.1.2004 alkaen ja osa-aikaeläkettä koskevia muutoksia 1.1.2003 alkaen. Työttömyyseläkkeen työssäoloehto koskevia muutoksia sovelletaan 1.8.2002 alkaen. Myös VEL:n osalta työttömyyseläkettä koskevia muutoksia ehdotetaan sovellettavaksi 1.8.2002 alkaen ja muutosta sovellettaisiin myös VEL:n osalta sellaisiin työttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen 1.8.2002.

5

LISÄTIEDOT

Tarkempia tietoja kunnallisen eläketurvan muutoksista saa Kuntien eläkevakuutuksesta ja valtion eläketurvan muutoksista Valtiokonttorista.

Yleiskirjeessä mainittua hallituksen esitystä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:n asiakaspalvelusta sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi tai puhelimitse numerosta 020 45005. Hallituksen esitykset löytyvät internetistä eduskunnan kotisivuilta osoitteesta www.eduskunta.fi

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Pirjo Posti